

Κείμενο 1

Παράγοντες που επηρεάζουν την νεανική συμπεριφορά

Το κείμενο έχει αντληθεί από μεταπτυχιακή εργασία που εκπονήθηκε το 2013 με τίτλο: «Νεανική παραβατικότητα στον Νομό Ηρακλείου Κρήτης. Μελέτη περίπτωσης», Ελευθέριος Κωστένης, Φλώρινα, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Παιδαγωγικό τμήμα Νηπιαγωγών.

Οι νέοι που μεγαλώνουν σε ασταθές οικογενειακό και κοινωνικό περιβάλλον θεωρείται ότι παρουσιάζουν αυξημένες πιθανότητες επικινδυνότητας ανάπτυξης αποκλίνουσας συμπεριφοράς, αφού εκτίθενται σε αρνητικές επιρροές. Ανάλογα με το είδος και τον βαθμό ισχύος αυτών των επιρροών, τα ασταθή περιβάλλοντα μπορεί να ευνοήσουν την ανάπτυξη αντικοινωνικής συμπεριφοράς στα παιδιά, γεγονός που συχνά οδηγεί σε ποινική και αποκλίνουσα συμπεριφορά στη μετέπειτα ζωή τους. Η νεανική παραβατική συμπεριφορά επηρεάζεται από μια σειρά ποικίλων παραγόντων μεταξύ των οποίων είναι η οικογένεια, η κοινωνικοοικονομική τάξη και οι εκπαιδευτικές εμπειρίες.

Το οικογενειακό περιβάλλον διαδραματίζει πρωτεύοντα ρόλο στην ψυχοσωματική ανάπτυξη των ανηλίκων. Η οικογένεια μεταλαμπαδεύει στους νέους κανόνες, αξίες και πρότυπα συμπεριφοράς, τα οποία αποτελούν καταλυτικούς παράγοντες για τη δημιουργία της εσωτερικής δομής της προσωπικότητας, καθώς και για τις μετέπειτα πεποιθήσεις και τα πρότυπα που ενστερνίζονται οι νέοι. Μέσα από την οικογενειακή μονάδα τα παιδιά μαθαίνουν το μεγαλύτερο μέρος των κανόνων που σχετίζονται με την αλληλεπίδρασή τους με τα υπόλοιπα μέλη του κοινωνικού συνόλου, αναπτύσσοντας διαπροσωπικές και λειτουργικές σχέσεις. Οι οικογένειες οι οποίες χαρακτηρίζονται από εσωτερική ισορροπία και συμβιώνουν σε ένα υγιές και αρμονικό περιβάλλον καθοδηγούν τα μέλη τους σχετικά με το πώς να αλληλεπιδρούν με τους γύρω τους σύμφωνα με λειτουργικά πρότυπα συμπεριφοράς. Αντίθετα, ένα αντικοινωνικό και νοσηρό οικογενειακό περιβάλλον διαπαιδαγωγεί τα μέλη του σύμφωνα με δυσλειτουργικούς κανόνες συμπεριφοράς. Έτσι, συμπεραίνουμε πως η οικογένεια δημιουργεί τις προδιαγραφές για την ανάπτυξη συμπεριφοράς σύμφωνης ή μη με τους κανόνες του κοινωνικού συνόλου.

Στο παρελθόν υπήρχε η παραδοχή ότι τα παιδιά που προέρχονταν από φτωχικό και εργατικής τάξης υπόβαθρο κατατάσσονταν σε μια «τάξη υψηλού κινδύνου» και ότι είναι πολύ πιθανό να αναπτύξουν παραβατική συμπεριφορά. Η αντίληψη αυτή συνεχίστηκε μέχρι και τις αρχές της δεκαετίας του 1960 όπου οι ειδικοί ερευνητές υποστήριζαν ότι το ταξικό υπόβαθρο ήταν μια

σημαντική επεξηγηματική μεταβλητή για την παραβατική τάση. Το τεκμήριο αυτό έκτοτε έχει αμφισβητηθεί έντονα, διότι τα στατιστικά στοιχεία άρχισαν να δείχνουν κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1960 ότι η εγκληματικότητα αποτελεί επίσης συχνό φαινόμενο μεταξύ των νέων της μεσαίας τάξης.

Κείμενο 2

[Ο κυρ – Γιώργος]

Το λογοτεχνικό έργο με τίτλο «Το πρώτο βήμα» ανήκει στον πεζογράφο Γιάννη Λεγκάκη και δημοσιεύτηκε στο Περιοδικό «Διαγώνιος», τεύχος 14, Μάιος-Αύγουστος 1976, σελ. 165-179, (Προσαρμογή στις ανάγκες της εξέτασης).

Στη γειτονιά μου, τρεις πόρτες πιο κάτω, έμενε μια γιαγιά, η θεια-Κατερίνη, γνωστή σ' όλο το χωριό για την καλοσύνη της και τα γιατροσόφια της. Εμένα, μ' αγαπούσε ιδιαίτερα, γιατί της έκανα όλα τα θελήματά. Μ' έστελνε στην αγορά, στη βρύση, στην εκκλησιά, να πάω καμιά λειτουργιά, κι όχι μόνο έτρεχα πάντα πρόθυμα, αλλά καθόμουν ώρες ολόκληρες μαζί της ακούγοντάς την να μου διηγείται τις περιπέτειες της ζωής της, που σε μένα φαίνονταν φανταστικές σαν παραμύθια. Άρχιζε απ' την παιδική της ηλικία [...] κι ύστερα πάλι θυμόταν με παράπονο τον άτυχο άντρα της, που τον έχασε πρόωρα, μένοντας χήρα με τέσσερα ορφανά, και κατέληγε στα παιδιά της, με τόσους κόπους και θυσίες τ' ανάστησε, για να γίνουν σήμερα όλοι τους νοικοκυραίοι. Ο μεγάλος της καημός όμως ήταν ο δεύτερος γιος της, ο κυρ-Γιώργος, που έμεινε ανύπαντρος, γεροντοπαλίκαρα. Ο κυρ-Γιώργος είχε πατζατζήδικο¹ στη Θεσσαλονίκη κι έβγαζε λεφτά με ουρά. Όσο όμως κι αν τον παρακαλούσε η γρια μάνα του, όσο κι αν τον πίεζαν οι συγγενείς του, δεν έλεγε να παντρευτεί. Σ' αυτόν κοντά ήθελε να με στείλει η θεια-Κατερίνη, για να μη παιδεύουμαι στα χωράφια.

[...] Τον κυρ-Γιώργο τον γνώριζα από μικρός. Έρχονταν ταχτικά στο χωριό, κυρίως το χειμώνα, κι έβγαινε για κυνήγι. Ήταν δεινός κυνηγός. Ποτέ δεν γύριζε μ' άδεια χέρια. Ήταν ψηλός και γεμάτος, με επιβλητικό παράστημα και αρχοντική περπατησιά. Είχε μεγάλο πρόσωπο, λίγο παχουλό και καλοσυνάτο. Ομορφάντρας. Τα πλούσια μαλλιά του, χτενισμένα πίσω ολόισια μ' ένα ελαφρό γκρι στους κροτάφους, του έδιναν ύφος μεγαλοεπιχειρηματία. Γενικά ήταν άνθρωπος που ενέπνεε συμπάθεια κι εμπιστοσύνη.

ΘΕΜΑΤΑ

¹ εστιατόριο που σερβίρει ένα είδος σούπας, πιάτου που παρασκευάζεται από διαφόρων ειδών κρέατα (στομάχι, πόδια του ζώου) πολύ θρεπτική.

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Πώς το οικογενειακό περιβάλλον, σύμφωνα με το Κείμενο 1, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της προσωπικότητας του εφήβου και κατ' επέκταση στην εκδήλωση ή μη παραβατικής συμπεριφοράς; (50 - 60 λέξεις)

Μονάδες 10

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Η 3^η παράγραφος του Κειμένου 1 οργανώνεται δομικά με την τεχνική της σύγκρισης – αντίθεσης. Ποια είναι τα σκέλη της (μονάδες 4) και τι θέλει να πετύχει με αυτήν ο συγγραφέας (μονάδες 6);

Μονάδες 10

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

α. Η νεανική παραβατική συμπεριφορά επηρεάζεται από μια σειρά ποικίλων παραγόντων... (1^η παράγραφος)

β. Αντίθετα, ένα αντικοινωνικό και νοσηρό οικογενειακό περιβάλλον διαπαιδαγωγεί τα μέλη του σύμφωνα με δυσλειτουργικούς κανόνες συμπεριφοράς. (2^η παράγραφος)

γ. Το τεκμήριο αυτό έκτοτε έχει αμφισβητηθεί έντονα... (3^η παράγραφος)

Ποιο είναι το είδος της σύνταξης (ενεργητική ή παθητική) που χρησιμοποιείται στα παραπάνω χωρία του Κειμένου 1 (μονάδες 6); Να μετατρέψεις τη σύνταξη στην αντίθετη από αυτήν που σε κάθε χωρίο αναγνώρισες (μονάδες 3)

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Πώς ερμηνεύεις την αντίδραση της μητέρας στην άρνηση του γιου της να παντρευτεί με βάση τα στερεότυπα της εποχής εκείνης για τον άνδρα και τον θεσμό του γάμου; (μονάδες 5). Συμφωνείς ή διαφωνείς μαζί της, λαμβάνοντας υπόψη και τα σημερινά δεδομένα; (μονάδες 10). Η απάντησή σου να τεκμηριώνεται με αναφορές στο Κείμενο 2 και να εκτείνεται σε 120-150 λέξεις.

Μονάδες 15